

İŞ DÜNYASINDA ŞİMŞEK GÜVENİ

EKONOMİ SERVİSİ

MERKEZ Bankası'nda (TCMB) Hafize Gaye Erkan'ın sekiz aylık başkanlık süresinin ardından affını istemesi ve yerine Fatih Karahan'ın atanması iş dünyasında sakin karşıladı. İş örgütlerinin liderlerinden 'Önemli olan para politikasının devamı' açıklamaları geldi.

YASED: SORUN YOK

Hürriyet'e açıklamalarda bulunan Uluslararası Yatırımcılar Derneği (YASED) Başkanı

Engin Aksoy, "Önemli olan doğru para politikalarının devam etmesi, mali politikalar ve yapısal reformlarla desteklenmesi. Makro ekonomik istikrar için gerekli adımlar atıldığı, orta vadeli plan uygulandığı takdirde sorun yok" diye konuştu.

'KURUMSAL YAPI ESASTIR'

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekip Avdagiç de Merkez'deki koltuk değişimiyle

ilgili olarak, "Kişilerin değil, kurumsal yapıların devamı esastır. Sayın Karahan'ın başkanlığında TCMB'nin ülkemize ve iş dünyamıza kalıcı kazanımlar sağlayacağına inanıyoruz" yorumunu dile getirdi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan ise, "Finansal istikrara

önem verileceği, mali politikalarda devamlılığa özen gösterileceği inancıyla bu atamanın ekonomimiz için hayırlı olmasını diliyorum" ifadelerine yer verdi.

İşte iş dünyası temsilcilerinin değerlendirmeleri...

Mehmet Şimşek

'PLANIN DEVAMI KRİTİK ÖNEMDE'

İHBİR Başkanı Kazım Taycı: "Son

dönemlerde devreye giren ekonomik planın devamlılığı ülkemizin geleceği için kritik önemde. Bu çerçevede yeni dönemde de istikrarlı duruşun devam edeceğine inancımız tam."

İDDMİB Başkanı Çetin Tecdelioğlu:

"Ülkemizde yeni ekonomi yönetiminin göreve gelmesiyle ardı ardına önemli adımlar atıldı. Finansal istikrar noktasında belirlenen politikaların devamlılığı ülkemiz için büyük önem taşıyor. Mali disiplinin yeniden tesis edilmesi için çalışan merkez bankamızda yaşanan bu değişimin de ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum."

İDMİB Başkanı Güven Karaca: "Gaye

Hanım'ın görev süreci içerisinde gerekli rasyonel adımların atıldığını gördük fakat bu adımların ve yönetimin sürdürülebilirliği piyasalar açısından çok önemli. Gaye Hanım'ın istifası sürdürülebilirliğe zarar verecek olsa da halen ekonomi yönetiminin başında Mehmet Şimşek vardır ve bu iradenin sürdürülebilirliği ağırlık kazanmıştır."

İMİB Başkanı Rüstem Çetinkaya:

"Ülkemizin hedeflerine ulaşabilmesi için açıklanan ekonomik programın yeni dönemde de kararlılıkla uygulanmasını temenni ediyorum."

PARA | HABER

Hedef: 60 milyon turist 60 milyar dolar gelir

Türkiye, 2023'te 54.3 milyar dolar turizm geliriyle rekor kırdı. Geçen yıl Türkiye'ye 57 milyonu aşkın ziyaretçi geldi. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, 2024 yılı hedeflerini 60 milyon ziyaretçi, 60 milyar dolar gelir olarak açıkladı. Türkiye'nin ihracatı 2024 yılına rekorla başladı...

HÜLYA GENÇ SERTKAYA

hulya.genc@paradergi.com.tr

TÜRKİYE, 2023 yılında turizmde gelir ve ziyaretçi rekoruna imza attı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre 2023'te Türkiye'nin turizm geliri yüzde 16.9 artışla 54 milyar 315 milyon 542 bin dolar oldu. Turizm gelirinin 41 milyar 61 milyon 408 bin dolarını kişisel harcamalar, 13 milyar 254 milyon 134 bin dolarını ise paket tur harcamaları oluşturdu. Turizm gelirlerinde rekor kırılrsa da Orta Vadeli Program'da (OVP) 55.6 milyar dolar olan gelir hedefi tutturulamadı. OVP'de 2024 yılı turizm geliri hedefi ise 59.6 milyar dolar olarak öngörüldü. TÜİK verilerine göre, 2023'te Türkiye'yi ziyaret eden kişi sayısı yıllık yüzde 11.1 artarak 57 milyon 77 bin 440 kişi düzeyinde gerçekleşti. Türkiye'den çıkış yapan ziyaretçilerin yüzde 13.5'ini 7 milyon 730 bin 473 kişi ile yurt dışında ikamet eden vatandaşlar oluşturdu.

Türkiye'de geceleme yapan ziyaretçilerin gecelik ortalama harcaması 99 dolar, yurtdışında ikamet eden vatandaşların gecelik ortalama harcaması ise 72 dolar düzeyinde hesaplandı. Yurtiçinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşların harcamalarından oluşan turizm geliri ise 2023'te yıllık yüzde 65.3 artarak 7 milyar 68 milyon 901 bin dolar oldu.

2024'TE 60 MİLYAR DOLAR GELİR HEDEFİ

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, 56.7 milyon ziyaretçi, 99 dolar kişi başı gecelik gelir ve 54,3 milyar dolar toplam gelir ile 2023'ün turizmde rekor yılı olduğunu vurguladı. Ersoy, 2024'te turizmde 60 milyon ziyaretçi ve 60 milyar dolar gelir hedeflediklerini söyledi. Kişi başı gecelik gelir hedefi ise 106 dolar olarak açıkladı. Ersoy, Kuzey Amerika'da ABD ve Kanada, İskandinav ülkelerinden İsveç, Norveç, Danimarka ve Finlandiya, Asya-

Okyanusta ise Çin, Hindistan ve Avustralya pazarlarında 2024'te büyüme hedeflediklerini kaydetti. Türkiye'nin 2018'de turizmde gerçekleştirdiği strateji değişikliği ile nicelik kadar niteliği de ön plana aldığını vurgulayan Ersoy, "Kişi başı gecelik harcaması artan, konaklama dışı harcaması fazla olan turistlere daha fazla konsantre olacağız. Bu politikanın, bu stratejinin olumlu sonuçlarının da rakamlara yansımaları görüyoruz" dedi. Bakan Ersoy'un 2023 yılı turizm verilerini değerlendirdiği, 2024-2028 yılı hedefleri, kültür sanat ve yeni projelerin açıklandığı detaylı bilgileri kültür sanat sayfamızda okuyabilirsiniz.

OCAK AYI İHRACATI 20 MİLYAR DOLARI GEÇTİ

Türkiye'nin ihracatı 2024 yılı Ocak'ta yüzde 3.6 artışla 20 milyar 28 milyon dolar düzeyinde gerçekleşerek, en yüksek Ocak ayı ihracatına imza attı. Ticaret Bakanlığı verilerine göre Ocak'ta ithalat yıllık yüzde 22 azalışla 26.2 milyar dolar olurken, dış ticaret dengesi yüzde 56.8 azalışla 6 milyar 172 milyon dolar açık verdi. Ocak'ta ihracatın ithalatı karşılama oranı yıllık 18.9 puan artışla yüzde 76.4'e yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı enerji ve altın verileri hariç tutulduğunda ise yıllık 9 puan artarak yüzde 99.8 oldu. Ocak ayı ihracat verileri Ticaret Bakanı Ömer Bolat ve Türkiye İhracatçılar Meclisi (TIM) Başkanı Mustafa Gültepe tarafın-

"Piyasaya hakimiz"

Turkuvaz Medya Grubu tarafından Malatya'da düzenlenen Türkiye İhracat Seferberliği Zirvesi'ne katılan Ticaret Bakanı Ömer Bolat, tüketiciyi mağdur edenlere yönelik mücadelelerinin aralıksız devam ettiğini belirterek, "Fiyat arttığı zaman hükümeti suçlamak, fiyatları düşürdüğümüz zamanda esnaf mağdur oldu gibi hükümetin başarısız olmasından kendilerine alan açmaya çalışanlar var. Ama biz hükümetler olarak piyasaya hakimiz" dedi. Sabah Gazetesi Ekonomi Müdürü ve Köşe Yazarı Dilek Güngör'ün açılış konuşmasıyla başlayan zirve, Malatya Valisi Ersin Yazıcı'nın konuşmasıyla devam etti. Zirvede T.C. Ticaret Bakanı Prof. Dr. Ömer Bolat'ı; Sabah Gazetesi Ekonomi Müdürü ve Köşe Yazarı Dilek Güngör özel oturumunda ağırladı. Güngör'ün sorularını yanıtlarken "Biz hükümet olarak durmuyoruz, elimiz piyasanın üstünde" diyen Bakan Bolat, mart ayında açıklanacak büyüme rakamlarının da dünya ortalamasının üstünde olacağını kaydetti. Bakan Bolat, "Biz bakanlık ekibi olarak, hiç şımarmadan, hızımızı azaltmadan yeni rekorlara ulaşmak için azimle ve şevkle çalışacağız" dedi.

Prof. Dr. Nevzat SAYGILIOĞLU / Atılım Üniversitesi Öğretim Üyesi

"Türkiye, turizmde iyi yolda"

Türkiye 2023'te turist sayısı ve turizm geliri olarak elde ettiği sonuçlar itibarıyla rekor kırdı. Hem kişi başı turizm gelirlerinin artması hem de konaklama sürelerinin kalite anlamında azalması daha fazla turizm geliri sağlamasına imkan verecek. 2024 yılı hedefinin de 60 milyon turist ve 60 milyar dolar geliri olması oldukça gerçekçi. Bu hedefin yakalanması mümkün. Elbette bu sonucu elde etmede turizmdeki global trendlerin yanı sıra Türkiye'nin izlediği stratejileri önemli oldu. Bunların başında sektörün öncülüğünde tanıtıma önemli kaynak ayrılması ve tanıtımını yapılması geliyor. Ayrıca sağlık turizmi alanında başta İstanbul ve Antalya olmak üzere önemli destinasyonların oluşması da bir başka gerçek. Küresel ölçekte atık sürdürülebilir ve çevre dostu seyahat ve konaklama anlayışı öne çıkmış durumda. Kaldı ki

Türkiye'nin bir büyük market gibi turizm alanında da çok farklı fırsatlar sunması bir başka avantaj. Sonuç itibarıyla Türkiye turizm konusunda iyi yolda. Bakan Ersoy'un sektörden gelmesi de bir başka avantaj. İhracat konusunda 2023 yılının duraklama yılı olduğunu söyleyebiliriz, gerek AB bölgesi ülkeler başta olmak üzere, dış dünya pazarlarındaki daralma gerekse döviz kurları ve ihracatçılara sağlanan kaynaklardaki kısıntılar ihracattan beklenen ivmeyi sağlayamadı. Bu arada dünyayla rekabet eden ve katma değeri yüksek olan ürün ihracatı da henüz sağlanamadı. Dolayısıyla hükümetin 2024 ihracatı öne çıkararak ciddi önlemler alması gerekiyor.

dan Malatya'da açıklandı. "Tarihimizin en yüksek ocak ayı ihracat rekorunu kırdık" diyen Bakan Bolat, son 12 aylık ihracatın 256.5 milyar dolara yükseldiğini vurguladı.

"Yıla rekorla başlamamız önemli" diyen TİM Başkanı Mustafa Gültepe ise bu yıl 267 milyar dolar mal ve 110 milyar dolar hizmet ihracatı hedefleri olduğunu vurgulayarak, "Ocak'taki performansımız bizim için büyük bir moral ve motivasyon kaynağı oldu" ifadelerini kullandı.

EKONOMİK GÜVEN ARTTI

Tüketici ve üreticilerin genel ekonomik duruma ilişkin değerlendirmelerini, beklenti ve eğilimlerini özetleyen bir bileşik olan ekonomik güven endeksi, 2024 Ocak'ta bir önceki aya göre yüzde 3.1 artarak 99.4 değerini aldı. Endeksin 100'den küçük olması genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği gösteriyor. Endeks 2023 Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında iyimserlik sınırı olan 100'ün üzerinde gerçekleşmişti.

Geçen hafta açıklanan verilerden biri de belirli bir referans döneminde ülke ekonomisinde üretimi yapılan hizmetlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişimlerini ölçen hizmet üre-

tici fiyat endeksi (H-ÜFE) oldu. TÜİK verilerine göre; H-ÜFE 2023 Aralık'ta aylık yüzde 3.59, yıllık yüzde 81.18 düzeyinde arttı. H-ÜFE, 12 aylık ortalamalara göre yüzde 76.37 artış gösterdi.

"TEKERLEĞİ YENİDEN KEŞFETME ÇABASI YOK"

5 Şubat'ta TÜİK, Ocak ayı enflasyon verilerini açıklayacak. TCMB'nin piyasa katılımcıları anketinde katılımcıların Ocak ayı tüketici enflasyonu artış beklentisi yüzde 5.41'di.

Bu arada **İstanbul Sanayi Odası (ISO)** Meclisi'nin 2024 yılı ilk olağan toplantısına katılan Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, izledikleri dezenflasyon politikasına ilişkin açıklamalarda bulundu. "Bizim dezenflasyon programının çerçevesi çok basit. Burada tekerleği yeniden keşfetme çabası yok" diyen Şimşek, programın uluslararası normlara göre hazırlandığını kaydetti.

Türkiye'nin 2023 yılı turizm geliri 54.3 milyar dolar		Çıkış yapan ziyaretçiler (yurtdışı ikametli)	
Turizm geliri ve ziyaretçi sayısı, 2023		2022	2023
Turizm geliri (bin ABD doları)		46.477.871	54.315.542
Kişi sayısı		51.369.026	57.077.440
Kişi başı ortalama harcama (ABD \$)		905	952
Gecelik ortalama harcama (ABD \$)			99
			11,9
Turizm gideri ve yurtdışı ziyaret eden vatandaş sayısı, 2023		Giriş yapan vatandaşlar (yurtiçi ikametli)	
Turizm gideri (bin ABD \$)		2022	2023
Turizm gideri (bin ABD \$)		4.276.533	7.068.901
Kişi sayısı		7.266.773	11.067.359
Kişi başı ortalama harcama (ABD \$)		589	639
			8,5

Kaynak: TÜİK

Doç. Dr. Savaş ERDOĞAN / Selçuk Üniversitesi Öğretim Üyesi

"Cari açığı azaltma eğilimi devam ediyor"

Turizm gelirleri 2023 yılı itibarıyla yaklaşık olarak 54 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Ortalama yabancı turist sayısının da 57 milyon kişi civarında olduğu düşünüldüğünde her bir ziyaretçiden yaklaşık olarak yıllık 950 dolar civarında bir gelir elde edildiği görülüyor. Bu bağlamda 2024 yılı hedeflerinin 60 milyon yabancı ziyaretçinin ülkemize geleceği beklentisine göre, 2024 yılı seyahat gelirlerinin de aşağı yukarı 60 milyar dolara yakın olması beklenebilir. Uzun dönemli ortalamaya bağlı olarak bu rakamın 58 milyar dolar seviyesinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Çevremizdeki gelişmelerin olumsuz olması ve ülkemizde enflasyon rakamlarının maliyete bağlı olarak hala yüksek olması bu rakama ulaşmadaki en önemli engel olarak gösterilebilir. Ülkemiz açısından, turizm gelirlerinin; inanç, kültür, sağlık vb. gibi farklı alanlara yönlendirilmesi ile artırılması mümkün gözüküyor. Ocak 2024'e ait aylık ihracat rakamı yıllık yüzde 3.5 civarında bir artış ile 20 milyar dolar

civarına yükseldi. Ocak'ta ithalat ise yıllık yüzde 22 azalışla 26 milyar dolar civarında gerçekleşti. 2023'ün son çeyreğinden itibaren başlayan cari açığı azaltma eğiliminin bu ay da devam ettiği görülüyor. İleriki aylarda da bu durumun devam edeceği öngörülüyor. Bu durumun en önemli nedeni başında Türk lirasında meydana gelen aşırı değersizleşmenin etkisi olduğu görülüyor. Literatürde ulusal paranın değersizleşmesini ifade eden deflasyon durumuna (J eğrisi) bağlı olarak dış ticaret dengesinde bir iyileşmenin olacağı söylenir. Türkiye'nin dış ticaretteki kırılganlığının teknolojik yoğunluk bakımından orta alt teknolojik ürünler ihraç etmesine karşılık, orta üst ve yüksek teknolojik ürünlerin ithal edilmesi olarak gösteriliyor. Bu durumun dış ticaret açığının azaltılması önündeki en önemli engel olduğu görülüyor.

VERGİDE GÜNDEM

ABDULKADİR KAHRAMAN / EY ŞİRKET ORTAĞI
abdulkadir.kahraman@tr.ey.com
www.vergidegundem.com2024 BÜTÇESİNDE
VERGİ İADE ÇARPIKLIĞI

Red ve iadeler sonrası dâhilde alınan KDV'nin bütçe vergi gelirleri içindeki payı yüzde 49,48'e düşüyor. Diğer bir deyişle, Gelir İdaresi'nin tahsil ettiği her 1,00 TL'nin 0,5052 TL mükelleflere iade edilecek. Hazineye tahsil edilen 1,00 TL'nin 0,4948 TL kalıyor.

İktisat teorisinde, iktisadi faaliyeti yönlendirmede hükümetlerin sahip olduğu temel politika araçları "para ve maliye" politikalarıdır. Para politikasının merkezinde "faiz ve para arzı kontrolü", maliye politikasının temelinde ise "kamu harcamaları ve vergilerin kontrolü" yer alır. ABD'li ünlü iktisatçı "Frederic S. Mishkin"e göre para ve maliye politikaları kısa vadede toplam arz ve talep üzerinde etki yaratma gücüne sahipken, uzun vadede bu politikaların toplam üretim üzerinde bir etkisi olmaz.

İktisat teorisinin detayına girmeden maliye politikasının ekonomi politikalarına etkisini hatırlayalım: Maliye politikası araçlarından vergilerin toplam talep ve arz üzerindeki etkisi dolaylıdır. Vergilerdeki bir artış harcanabilir geliri azalttığından, vergi artışları tüketim ve yatırım harcamalarını azaltır. Diğer bir deyişle, vergilerdeki bir değişiklik iktisadi faaliyet üzerinde dolaylı da olsa genişlemeci veya daraltıcı etkiye sahiptir.

BÜTÇE VERGİ BÜYÜKLÜKLERİ

2023 yılı Bütçe ve Ek Bütçe Kanunlarına göre merkezi bütçe vergi gelirleri hedefi 230.197,8 milyon TL aşarak 4.500.866 milyon TL olarak gerçekleşti. Bütçedeki bu gerçekleşmeye enflasyonun katkısı aşikar. Gelelim 2024 merkezi bütçesindeki vergilere. 2024 yılı Bütçe Kanunu ile merkezi bütçe vergi gelirleri hedefi şu şekildedir:

2023 yılına göre 2024 yılında vergi gelirlerinde brüt artış yüzde 89,6; net artış (red ve iadeler sonrası) yüzde 64,6. Brüt ve net farkı yüzde 25. Nedeni red ve iadeler olup, 2024 vergi gelirleri red ve iadelerden sonra tablo aşağıdaki gibidir:

VERGİ RED VE İADELERİNDEKİ ÇARPIKLIK

2024 yılı Bütçe Kanunundaki red ve iadelerin toplamı 927.869 milyar TL'dir. Aşağıdaki tabloya göre red ve iadelerin toplam brüt vergi gelirlerine oranı yüzde 11,13. Ancak bu tabloda bir çarpıklık tüm çıplaklığı ile ortada: 2024 yıl red ve iadeler toplamının 844.005 milyar TL (yani yüzde 91'inin), dâhilde alınan KDV. Böylece, red ve iadeler sonrası

dâhilde alınan KDV'nin bütçe vergi gelirleri içindeki payı yüzde 49,48'e düşmektedir.

Diğer bir deyişle, Gelir İdaresi'nin tahsil ettiği her 1,00 TL'nin 0,5052 TL mükelleflere iade edilecektir. Hazineye tahsil edilen 1,00 TL'nin 0,4948 TL kalmaktadır.

Bu çarpıklık vergi türleri itibarıyla bakıldığında da ortaya çıkmaktadır.

	2024 Brüt Vergi Gelirleri (Milyon TL)	2024 Red ve İadeler Hariç Vergi Gelirleri (Milyon TL)
Vergi Gelirleri	8.335.576	7.407.707

Vergi Türü	Brüt Vergi Geliri (Milyon TL)	Red ve İadeler (Milyon TL)	Net Vergi Geliri (Milyon TL)
Gelir vergisi	1.206.409	17.556	1.188.853
Kurumlar vergisi	1.314.513	38.795	1.275.718
Dâhilde alınan KDV	1.670.599	844.005	826.594
İthalde alınan KDV	1.671.360	205	1.671.154
Özel tüketim vergisi	1.409.766	5.854	1.403.912
Harçlar	253.507	3.075	250.432
Damga vergisi	145.883	2.330	143.553
BSMV	214.385	264	214.121
Motorlu taşıtlar vergisi	68.962	156	68.805
Veraset ve intikal vergisi	7.527	214	7.313
Şans oyunları vergisi	54.920	-	54.920
Özel iletişim vergisi	37.550	13.126	24.424
Dijital hizmet vergisi	15.561	-	15.561
Konaklama vergisi	12.922	-	12.922
Değerli konut vergisi	115	-	115
Gümrük vergileri	229.502	2.039	227.464
Diğer dış ticaret gelirleri	5.645	29	5.616
Diğer vergiler	16.451	221	16.230
Toplam	8.335.576	927.869	7.407.707

Vergi Türü	Red ve İadelerin Bütçedeki Payı (%)	Red ve İadeler Sonrası Bütçe Payı (%)
Gelir vergisi	1,46	98,54
Kurumlar vergisi	2,95	97,05
Dâhilde alınan KDV	50,52	49,48
İthalde alınan KDV	0,01	99,99
Özel tüketim vergisi	0,42	99,58
Harçlar	1,21	98,79
Damga vergisi	1,60	98,40
BSMV	0,12	99,88
Motorlu taşıtlar vergisi	0,23	99,77
Veraset ve intikal vergisi	2,85	97,15
Şans oyunları vergisi	-	-
Özel iletişim vergisi	34,96	65,04
Dijital hizmet vergisi	-	100,00
Konaklama vergisi	-	100,00
Değerli konut vergisi	-	100,00
Gümrük vergileri	0,89	99,11
Diğer dış ticaret gelirleri	0,51	99,49
Diğer vergiler	1,35	98,65
Toplam	11,13	88,87

bu dönemde) yapılmalıdır. Teminat vererek iade alınabilse de, Hazineye teminat mektubu sunmanın da bir maliyeti var ve teminat çözümündeki gecikmeler de maliyetleri daha da artırmaktadır. Geç çözülen her teminat mükellef için ek bir maliyettir.

ÇÖZÜM NERDE?

Önce sorunun kaynağına bakmakta fayda. Çünkü sorunu anlamak çözümün esası için şart.

Katma Değer Vergisi'nin 1985'te yürürlüğe girmesinin nedenleri, "ekonomik işleyiş ve vergi yükü açısından KDV sisteminin tarafsız olması, işlem vergilerinin ekonomiye olumsuz etkilerinin giderilmesi ve ihracatın geliştirilmesine katkı verme" olmuştur. Ancak günümüzde KDV'nin bu üç özelliği "istisnalar, indirimli oran uygulaması ve KDV tevki-fat" gibi uygulamalarla mükellefler için bir yük haline geldi. KDV'nin işleyişinin merkezindeki "indirim mekanizması" bozuldu, verginin yayılı ve indirilebilir olma özelliği ortadan kalktı. Yürürlüğe girdiği 1985 yılında Katma Değer Vergisi Kanunu 63 madde ve 5 geçici maddeden oluşurken, mevcut Kanun 63 madde ve 40 geçici maddeden oluşmaktadır. Geçici maddeler asıl maddelerin üçte ikisini oluşturuyor. Kanunda "istisnalar" düzenleyen "II. Kısımdaki istisnalar" alfabemizdeki harfleri tüketti.

O nedenle öncelikle KDV işleyişinin olmazsa olmazı

"indirim mekanizmasını" bozan istisnalar ve indirimli oran uygulamaları gözden geçirilerek KDV Kanunu fabrika ayarlarına döndürülmelidir. Bunun için "KDVK'nundaki vergi harcamaları" gözden geçirilerek kaldırılmalı ve KDV sistematikteki "indirim mekanizması" işletilmelidir.

Mevcut birikmiş devreden KDV'nin en azından bir kısmı "diğer vergi borçlarına mahsup edilebilmeli veya teminat" sayılmalı ve belirlenen bir takvime göre iadesi gerçekleştirilmelidir. Gelişmiş ülkelerde olduğu gibi her takvim yılı sonunda devreden KDV'nin mükellefe iadesine imkan veren düzenlemeler hayata geçirilmelidir. Aksi takdirde sıkı para ve maliye politikalarının uygulandığı bu dönemde işletmelerin faaliyetlerini sürdürme riskinin artması söz konusudur.

RED VE İADE SÜRECİNİN MALİYETİ NE?

İstanbul Sanayi Odası "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması - 2022" sonuçlarını Eylül 2023'de açıkladı. İSO açıklamasında, devreden KDV sorununun 2022 yılında daha da belirgin bir hale geldiği ve **İSO 500** şirketlerinin devreden KDV yükünün diğer bir deyişle, Gelir İdaresi'nin tahsil ettiği her 1,00 TL'nin 0,5052 TL mükelleflere iade edilecektir. Hazineye tahsil edilen 1,00 TL'nin 0,4948 TL 107 oranında artarak 49 milyar TL'ye yaklaştığı belirtildi (Kamuoyuna açık bir veri olmamakla birlikte Türkiye'de devreden toplam KDV'nin 200 milyar TL'yi aştığı söyleniyor). **İSO** "devreden KDV sorununu", "sanayi kuruluşlarının, yüksek kaynak ihtiyacına rağmen, devlete sıfır faiz ve sonsuz vade ile borç vermesi" olarak tanımlıyor.

Nasıl mı? KDV sistematigi, mal ve hizmet üretimi için yüklenilen KDV'nin bu mal ve hizmet satışları üzerinden hesaplanan KDV'den indirimle dayalıdır. Üretilen mal ve hizmetlerin KDV'den istisna edilmesi ve/veya indirimli oran uygulaması nedeniyle üreticilerin indirim yolu ile gidemediği durumda iade mekanizması devreye girmektedir. Ancak bunlar dışında devreden KDV iade edilmemekte ve devletten alacak olarak kalmaktadır. Oysa AB ülkeleri devreden KDV'ni mükelleflere iade etmektedir.

Ancak iade süreci kolay mı? Değil. İade şartlarının varlığı halinde iade, kısa sürede (özellikle enflasyon yüksek olduğu

Vergi Türü	Bütçedeki Brüt Pay (%)	İadelerdeki Pay (%)	Bütçedeki Net Pay (%)
Gelir Vergilerinde İadeler / Toplam İade Edilen Vergiler	30,24	6,07	33,27
Dolaylı Vergilerinde İadeler / Toplam İade Edilen Vergiler	68,84	93,89	65,7
Mülkiyetten (Servet) Vergilerinde İadeler / Toplam İade Edilen Vergiler	0,92	0,04	1,03
Toplam	100	100	100

Şimşek'ten 'mucize beklemeyin' mesajı

Ücretlere açıklanan zam oranları daha çalışanların cebine girmeden, çarşı pazarda fiyatlar uçuşa geçti. Yüksek enflasyonist sürecin sonuna ne zaman gelineceği ise öngörülemiyor. Geçen hafta İstanbul Sanayi Odası, meclis toplantısında Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'i ağırladı. ISO Başkanı Erdal Bahçivan toplantıda, yıllık enflasyonun yıl ortalarına doğru yüzde 70'ler düzeyinde yeni bir zirve yapacağını ve asıl sınavın ikinci yarıda başlayacağını aktardı. Bahçivan, "Enflasyonist ortamlarda rakamların yarattığı illüzyon bir süre sonra ortadan kalkıyor ve olumsuzlukları görmeye başlıyorsunuz. Sanayiciler olarak illüzyonun sonuna geldiğimizi burada açıkça ifade etmek istiyorum"

dedi. Mehmet Şimşek ise Bahçivan'a düşen enflasyon beklentisiyle yanıt verdi. Enflasyonun yarattığı şoktan çıkmanın ortalama 3-4 yıl aldığını kaydeden Mehmet Şimşek, "Türkiye'de enflasyonun yer çekiminin gücüne karşı mücadele edeceğini düşünmüyorum. Düşecektir" diyerek bir temenni gibi beklentisini ifade etti.

Sanayicilere "Kötümser olmanız için hiçbir sebep yok ama mucize istiyorsanız o da bende yok" diyen Şimşek, aldığımız duyumlara göre aynı sözleri yabancı yatırımcılarla yaptığı kapalı toplantılarda da ifade ediyormuş. En son geçtiğimiz hafta Türkiye'deki 15 Fransız şirketin tepe yöneticileriyle bir araya geldiği ve orada uzun bir sunum yaptığı bilgisi geldi. Şimşek, Fransız yatırımcılara da elinde sihirli değnek olmadığını ifade etmiş.

ISO Meclis Başkanı Ender Yılmaz, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, ISO Başkanı Erdal Bahçivan

Üretim Mühendisi Gelişim Programı Eğitimi

İSO Akademi tarafından 14 şubat-24 Nisan 2024 tarihleri arasında düzenlenecek "Üretim Mühendisliği mini MBA programı kapsamında gerçekleştirerek eğitimler içerisinde uygulama pratikleri ve tecrübe paylaşımlarıyla, öğrenilenleri pekiştirmek, katılımcılara deneyimleyerek öğrenme ortamı sağlanması hedefleniyor.

İstanbul Sanayi Odası'nın duyurusunda, katma değer yaratıldığı operasyon alanlarının etkili, verimli ve insan odağında doğru olarak yönetilmesi ve yönlendirilmesi çok daha fazla önem kazandığı günümüzde işletmelerin rekabet unsurlarını göz önüne alındığında operasyon sahasının verimliliğinin sağlanması ve kayıpları yönetmedeki başarısı hem sektördeki yerini hem de işletmenin sürdürülebilir geleceğini inşa eden önemli faktörler olduğuna vurgu yapıldı.

Ayşe HAYALI

Üretim Mühendisliği mini MBA programıyla bu pozisyonlarda bulunan/bulunacak orta kademe yöneticilerin gerek yönetim metotları gerek ekip yönetimi gerekse de geleceği inşa edecek bakış açısını geliştirmek adına metot ve araçları öğrenebilecekleri bir program olması hedefleniyor.

Eğitim programı hafta içi 2 gün, 09:30 / 13:30 -16:30 saatleri arasında online ve yüz yüze olarak yürütülecek.

Duyuruda, mini MBA programında hedef kitle ise operasyonel yönetim içerisinde bulunan üretim, lojistik, imalat alanlarında görev alan, Üretimde 2-5 yıl arası çalışmış ve üretim/fabrika müdürlüğü alanında kariyer planlayan mühendisler, operasyonel alanların yönetiminde kendini geliştirmek isteyen ve kariyer planlarını bu doğrultuda yapan herkese açık olduğu kaydedildi.

TCMB Başkanı Erkan'ın görevden ayrılmasının ardından yerine Fatih Karahan atandı. Cevdet Yılmaz ve Mehmet Şimşek, program değişikliği olmayacağını vurgulayarak, Batılı finans kuruluşlarına güven verdi. Topkurulu ise artık Türkiye'de neoliberal politikaların uzun süre uygulanmadığını aktardı

EKONOMİ SERVİSİ

TÜRKİYE Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Başkanı Hafize Gaye Erkan, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımla görevden ayrıldığını duyurdu. TCMB yönetimine geyresini bir şekilde ailesinin dahil olduğu haberlerine ilişkin "itibar suikasti" tanımlamasını yapan Erkan, "Son dönemde salısmaya yönelik büyük bir itibar suikasti kampanyası düzenlenmiştir. Bu süreçten ailem ve dahası beniz bir buçuk yaşına bile girmemiş gınahsız evladımın daha fazla etkilenmemesi için, Sayın Cumhurbaşkanımızdan ilk günden beri se-refe yürüttüğüm görevimden affımı talep etmiş bulunuyorum," ifadelerini kullandı.

KARAHAN DA ABD'DEN

Erkan'ın görevden ayrılmasının ardından TCMB Başkanlığına görevine Fatih Karahan atandı. Erkan'ın ekibinde TCMB Başkan Yardımcısı olarak bulunan Karahan, önce-sinde ABD'nin merkez bankası FED'de ekon-omist, Amazon şirketinde de başekonomist olarak görev yürütmüştü.

YABANCIYA GÜVEN TELAŞI

Cumhurbaşkanı Cevdet Yılmaz ile Ha-zine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, gö-rev değişikliği sonrasında yayımladıkları açıklamalarda, mevcut sıkılaştırma poli-tikalarının devam edeceğini vurguladı. Cum-hurbaskan Yardımcısı Yılmaz, Orta Vade-li Program kararlı bir şekilde uygulanma-ya devam edeceğini belirtti. Şimşek de ka-rarın Hafize Gaye Erkan'ın şahsi takdir ile ol-duğunu paylaşıarak, "Ekib olarak güçlü iş-birliği ve koordinasyon içinde fiyat istikrarı hedefimize emniyetle ilerlemeye devam edeceğiz," dedi. Mehmet Şimşek'in yayımladığı İngilizce açıklamada, Türkiye açıkla-mada olmayan ifadelerin yer alması dikkat çekti. İngilizce paylaşımında bulunan, "Cum-

İSİM DEĞİL PROGRAM DEĞİŞMELİ

hurbaşkanı Erdoğan'ın ekonomi ekibimize ve programımıza olan desteği ve güveni son-suzdur," cümlesi ile sıcak para girişi için or-todoks para politikalarının devamını şart ko-şan uluslararası kuruluşlara, programın de-vam edeceğine dair güven verme isteği öne çıktı. İngiliz ekonomist ve Bluebay Asset Ma-nagement Kıdemli Gelişim Piyasalar analisti Timothy Ash de sosyal medya paylaşımın-da, Erkan'ın gıdısının politikalarla ilgisi ol-madığını ve kişisel olduğunu iddia ederek po-litika değişikliği olmayacağı görüşünü pay-laştı.

JP MORGAN OLUMLU BULDU

ABD merkezli yatırım bankası JP Mor-gan da görev değişikliğine ilişkin değerlen-dirme notunda "Para politikası daha sahın olabilir" ifadesini kullandı. Görev değişikli-ğini olumlu gördüklerini aktaran banka, "Ani liderlik değişiklikleri yatırımcılar acısın-dan rahatsızlık yaratırken, yeni TCMB Başkan'ın enflasyonun düşürülmesi ve lira açısından olumlu görüyorsunuz. Artık son PPK açıklamasındaki güvercin eğiliminin tersine dönmeye muhtemel. Önümüzdeki perşem-be günü TCMB Başkanı Fatih Karahan'ın TCMB Enflasyon Raporu Basın toplantı-

sında ileriye yönelik şahın bir yönlendirme yapmasını bekliyoruz. Para politikasının önümüzdeki dönemde enflasyon görünü-müne daha duyarlı olması muhtemeldir ol-duğundan, daha sıkı makro ihtiyati tedbirler-le birlikte yüksek faiz oranlarının daha uzun süre devam etmesini bekliyoruz," açıkla-masını yaptı.

NEOLİBERALLER UZUN SÜRE GÖREVE KALAMIYOR

Hafize Gaye Erkan'ın görevinin kısa sürmesi TCMB Başkanlığı görev sürelerine dair tartışma yarattı. Eski TCMB Başeko-nomisti Hakan Kura, X hesabında 1996 yı-lından bu yana TCMB Başkanlarının görev süreleri ile ilgili bir grafik paylaştı. 4 ay ile en kısa görev yürüten Naci Ağbal olurken, Hafize Gaye Erkan da 6 ay ile Ağbal'ı takip etti. Görev süresi en kısa olan iki başkanın da sıcak para arayan, faiz artırmı neoliberal politika uygulayıcıları olması ortak noktaları oldu. Neoliberal politika uygulayıcılarının, uzun süre görevde kalamadığını vurgulayan Vatan Partisi Ekonomi Siyasetleri Bürosu Başkanı Hakan Topkurulu, şöyle devam etti: "Erkan'ın istifasının nedeni, basit bir aile-erki sorun veya hakkında çıkan dedikodular

değil. Çünkü bunlar böyle bir istifa için çok basit ge-rekçiler olur. Asıl neden olarak atandığı günden bu yana uygulanan neoliberal politikaların başarısız ol-ması, Sayın Erkan'ın de-ğiştirilmesi gerektiği ve yerine aynı politikaları başarıyla uygulayacak bir-inin getirilmesi olarak düşünülmeli.

'POLİTİKALAR SÜRDÜRÜLEBİLİR DEĞİL'

"Liberal politikaların uygulanmasında TCMB Başkanı dayanmıyor. Daha önce aynı politikaları uygulamaya çalışan Naci Ağ-bal'ın da görev süresi dört aydı. Türkiye art-ık, liberal politikaların uygulayıcılarını kabul etmiyor. Liberal politika uygulama cabası-da onlar tasfiye olmak zorunda kalıyor. Mehmet Şimşek tabii ki bu politikaların uygulanmasında ısrar edecek, ama görülecek ki Mehmet Şimşek gibi liberal politika uygulama-yı uzun süre görevde kalamayacaklar. İsim değişikliğine rağmen mevcut poli-tikaların devam edeceğinin söylenmesi bu po-litikaların sürdürülebilir olduğu anlamına gel-memektedir. Liberal politikaların Türkiye'de uygulanması şansı kalmamıştır. Türkiye en kısa zamanda planlı, kamucu, kalkınma-cı ekonomi modeline dönmek zorundadır. Türkiye, Vatan Partisi'nin 'Üretim Devrimi' programı uygulamak zorundadır ve ön-ümüzdeki yıllarda uygulamaya başlayacaktır."

ANADOLU ASİANLARI DAHA FAZLA FAİZ İSTEMİYOR

ANADOLU Asıyanlar İş Adamları Derneği (ASKON) Genel Başkanı Orhan Aydın, TCMB Başkanı değişimine ilişkin değerlendirmede yayımladı. Faiz artışının önünün kesilmesi gerektiğini dile getiren Aydın, şu vurguları yaptı: "Hem küresel hem de yerel ölçek-te çok değişken politikaların yaşandı-ğı günlerden geçiyoruz. Savaslar, afetler, küresel ekonomik daralmalar. Bunun yanı sıra büyük bir depremin yaralarını sarmaya çalışan ve üst üste gelen seçimler. Bütün bunlar yaşad-ığımız süreçten günün koşullarına göre farklı değerlendirmemize neden oluyor. Bu bağlamda ekonomik an-lamda Türkiye OVP ile rotasını belirle-miştir. Bu politikalarla bir sapma ola-cağını düşünmüyoruz. Ha keza Haf-ize Gaye Erkan'ın ayrılmasıyla da para politikasında değişik bir yol haritası beklemiyoruz. Yatırımcı dostu, geleneksel ekonomik politikalar Fatih Karahan başkan döneminde de devam edecektir. Bu süreçte gerek küresel bazda, gerekse yerel ölçekte güvenli limanlar görüne kadar ihti-yati tedbirler elden bırakılmamalı, ta-sarruf tedbirlerine uyularak, enflas-yon baskılanmalı, faiz artışının önü kesilmeli yatırım ve üretim odaklı öl-kemizin kaynakları verimli bir şekilde kullanılmalıdır."

Sanayide durgunluk konkordato ve enflasyonda artış

Sanayide yaşama ve enflasyona 25 puanlık artış dikkat çekti. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketi, 7 aydır sektörde yaşama-yı işaret eden eşik değeri 50'nin altın-

da yer alıyor. Yine aynı dönemde, fi-nansman maliyetlerinin yükselmesi kar-sısında, öz kaynakları yetersiz olan kü-çük ve orta büyüklükteki şirketlerin zor-lanmasıyla Basın İlan Kurumu verilerine göre 2023'te ilan edilen konkordato sa-yısı 519'a çıkarak 2019'dan sonra en yüksek düzeye çıktı. Son olarak Mayıs 2023 yüzde 39,59 olan yıllık tüketici en-flasyonu oranı da sıkılaştırma politikala-rının ardından yüzde 65 seviyesine yük-seldi.

HÜKÜMET yetkililerinin, hazırandan sonra uygulanan iç talebi baskılayıcı sıkı para politikalarını devam edeceğine dair vurgular ön plana çıktı. Göreve atanan yeni TCMB Başkanı Fatih Karahan'ın da sıkı para politikalarını uygulayan ekiple başkan yardımcısı olarak bulunması, programda devam edileceği görüşünü destekledi. Ancak Mayıs seçimlerinden sonra uygulanmaya başlanan ekonomi politikalarının sonuçlarında, konkordato sayılarında artış, 7 aylık üst üste imalat

KKM TARİH OLUYOR!

Göreve geldiği ilk günden bu yana Kur Korumalı Mevduat hesaplarının fişinin çekilmesi için çalışan Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek Kur Korumalı Mevduat hesaplarından çıkış için yol haritasını paylaştı.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, “(KKM) Buradan çıkış bizim hedefimizdir. Piyasaları bozmadan çıkacağız. Sabırla, zamanla KKM’den çıkacağız” dedi. Hazine

ve Maliye Bakanı Şimşek, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Meclisi’nin 2024 yılı ilk olağan toplantısı olan ve “Nitelikli, Sürdürülebilir, Rekabet Gücü Yüksek Yeni Nesil Bir **Sanayi**

İçin Yatırım ve Üretimin İhtiyaç Duyduğu Finans Politikalarının Önemi” ana gündemiyle gerçekleşen toplantısına katıldı. Konuşmasına küresel ölçekte yaşanan ekonomik gelişmelerle başlayan Şimşek, 2024’te küresel ticarete bir canlanma başlayacağı öngörülerini anımsattı. Avro Bölgesi’nde de büyümenin 2024’te bir miktar yükseleceğine atıfta bulunan Şimşek, bu toparlanmanın Türk **sanayisi** açısından kısmi de olsa destekleyici olacağını aktardı.

Şimşek, küresel ticarete başlaması bekle-

nen canlanmaya dikkati çekerek şunları kaydetti:

“KKM Türkiye’de dezenflasyonla mücadeleyi zorlaştırıyor. Parasal aktarım mekanizmasını bozuyor ve kamunun kullanmadığı bir kaynak, kamunun üzerinde bir yük. Dolayısıyla buradan çıkış bizim hedefimizdir ama piyasaları bozmadan çıkıyoruz. Sabırla, zamanla KKM’den çıkacağız. Çıkış başladı, ağustosa göre gördüğünüz gibi yaklaşık

çok ciddi bir düşüş var. Reel olarak düşüş daha yüksek. Dolar bazında da düşüş çok yüksek. Önümüzdeki dönemde devam edecek.”

Şimşek, ocak-mayıs dönemine göre Türkiye’ye çok ciddi bir kaynak girişi olduğunu belirterek şu açıklamalarda bulundu:

“Olmasa Türkiye bu kadar yüksek bir cari açığı nasıl finanse edecek? Rezervi nasıl biriktirecek? Bakın dış finansmana erişim ocak-mayıs döneminde bankalarımız 100 dolar borç ödüyordu. 94 dolar buluyorlardı. Şimdi 100 dolar borç ödeyip 151 dolar bulabiliyorlar. Demek ki kaynak girişi çok. Kaynak girişi var. Reel sektörde firmalar 100 dolar borç öderken 74 dolar borç bulabiliyorlardı. Şimdi 100 dolar borç öderken 119 dolar borç alabiliyorlar. Dolayısıyla kaynakta önümüzdeki dönemde sorun ciddi bir şekilde azalacak.”

